

θερίας, δι' ἧς, ὡς φοῖνιξ ἐκ τῆς τέφρας του, ἡ Πατρίς ἡμῶν ἀνεγεννήθη: «Διότι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Κοραῆ ἐν-έκειτο λέγει ὁ κ. Α. Κοντόσταυλος ὁ ἕτερος τῶν ἐκφω-νησάντων λόγον, εἰς μίαν μόνην αὐταρχικὴν κυβερνῶσαν ἰδέαν, ἰδέαν πρακτικὴν καὶ μεγάλην, τὴν μεγίστην πασῶν, τὴν ἰδέαν τῆς λυτρώσεως τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀνυψώσεως αὐτοῦ εἰς τῆς ἐλευθε-ρίας τὸ θεῖον κράτος».

Ὁ Κοραῆς ἀπεβίωσεν ἐν Παρισίοις τῇ 6 Ἀπριλίου κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ἡτοί τῇ 25 Μαρτίου καθ' ἡμᾶς τοῦ ἔτους 1833, ἐνεταφιάσθη δὲ ἐν τῷ Mont Parnasse, χαραχθέντος ἐπὶ τοῦ τάφου του τοῦ ἐξῆς ἐπι-γράμματος:

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ ΧΙΟΣ ΥΠΟ ΞΕΝΗΝ
ΜΕΝ ΙΣΑ ΔΕ ΤΗΣ ΦΥΣΑΣΗΣ Μ' ΕΛΛΑΔΙ ΠΕ
ΦΙΛΗΜΕΝΗΝ ΓΗΝ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΚΕΙΜΑΙ

Ὁ δὲ πρὸ τῶν προπυλαίων ἀνδριάς αὐτοῦ, ἐν τῶν λαμ-πρότερων τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας ἔργων, ὅπερ, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, ὀφείλεται εἰς τὸν διακεκριμένον παρ' ἡμῖν καλλιτέχνην κ. Γ. Βροῦτον καὶ ὁ διακρίνει ἀρμονία τέχνης καὶ τελεία παράστασις τῶν χαρακτήρων, ἐστήθη τῇ 11 Μαΐου 1875, χάρις εἰς τὴν γενναίαν προσφορὰν τῶν πατριωτικῶν τέκνων τῆς εὐάνδρου ἀλλ' ἀτυχοῦς Χίου.

Τῇ 25 ἐπομένως τοῦ παρελθόντος Μαρτίου, ἐπετείφ τῆς ἀποτινάξεως τοῦ δουλικοῦ κλοιοῦ ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ τραχήλου, συνεπληροῦτο ἀκριβῶς πεντηκονταετηρὶς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ δαφνοστεφοῦς Χίου. Καὶ ὅμως, ὡς πᾶσα ἐθνικὴ ἑορτὴ ἀπὸ τινος, καὶ ἡ ἑορτὴ αὕτη παρῆλθεν ἐν ὑπερβορείῳ ψυχρότητι, διότι βόρειος παγωμένος ὠκεανὸς κατέκλυσε τὴν καρδίαν τοῦ ἐκνευρισμένου Ἑλλήνος τῆς σήμερον, προκειμένου ν' ἀναμνησθῇ τῶν δοτήρων τῆς ἐλευθερίας του εὐγνώμων, μεταρσιούμενός πρὸς στιγμὴν ἀπὸ τοῦ βορβόρου τοῦ παρόντος εἰς τὰς τηλαυγεῖς σφαί-ρας τῶν ἀνδραγαθημάτων ἐκείνων, οἵτινες ἔθηκαν τὰ θέμεθλα τοῦ ἑλληνικοῦ Θρόνου.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

ΟΙ ΕΞ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΙ

Πασίγνωστον εἶνε τὸ ἐκ τῶν ὠραιότερων δραμάτων τοῦ Οὐγκώ, Ὁ Βασιλεὺς εὐθυμεῖ, ἐνθα πρωταγωνιστεῖ ὁ γελωτοποιὸς Τριβουλέτος καὶ ὅπερ, μελοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Βέρδη, τοσάκις διὰ τῆς περιπαθοῦς αὐτοῦ μουσικῆς συνεκίνησε καὶ ἐξῆρε τοὺς θαμῶνας τῶν Ἀθηναϊκῶν θεάτρων.

Σημειώσεις τινές, σχετιζόμεναι πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐμφανίσεως τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος γελωτοποιῶν, τῶν θλιβερώς εὐτυχῶν τούτων ὑπάρξεων, καὶ τῆς δύσεως τοῦ ἀστέρος των ἀπὸ τῶν βασιλικῶν αὐλῶν, φρονοῦμεν, δὲν θὰ ἐπασχολήσωσιν ἀνωφελῶς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας.

Τὸ ἔθιμον τοῦ διατηρεῖν γελωτοποιούς χάριν οἰκιακῆς ψυχαγωγίας ἐπεκράτησεν ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἐν τούτοις δὲν φαίνεται ἀπορριπτέα καὶ ἡ γνώμη ἐκείνων, οἵτινες ἀνάγουσι τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἔθιμου τούτου εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν. Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι εἶχον τοὺς δημοσίους αὐτῶν γελωτοποιούς, οὓς προσηγόρευον εὐ-τραπέλους, ἐνίοτε δὲ καὶ παρασίτους διὰ τὴν προνομίαν, ἧς ἀπελάμβανον, ἵνα παρακάθηνται αὐτόκλητοι εἰς τὰ συμπόσια. Ἐν τῷ Ξενοφῶντι ἀπαντᾶται περικοπή, καθ' ἣν ὁ Σωκράτης ἐπέβαλε σιγὴν εἰς εὐφάνταστον κωμικὸν Φίλιππον, καὶ παρὰ πολλοῖς δ' ἄλλοις τῶν ἀρχαίων συγ-γραφῶν πλεῖστα ἐγράφησαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἡ Ῥώμη εἶχε καὶ αὕτη τοὺς κιναιδούς της, πολλὰ δὲ ἔδα-να, κείμενα ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ὑπετύπων προσφύεστατα τὰς γελωτοποιούς φύσεις. Ἡ Δύσις κατόπιν ἐμιμήθη τὸ ἔθιμον τοῦτο τῆς Ἀνατολῆς, ὁ δὲ Κάρολος Ε' τῆς Γαλλίας ἀναφέρεται γράψας πρὸς φίλον του, ὅπως τῷ προμηθεύῃ γελωτοποιὸν ἱκανόν, «μὴ ἀρκοῦντος ἐνός ὄν πρό τινος ἐτήρει ἐν τῇ Αὐλῇ». Ὁ Πάπας Λέων ὁ Ι' ἐγέλα ἄσβεστον πρὸ τῶν χαριεντισμῶν τῶν γελωτοποιῶν, εἰς δὲ τὸν Κλήμεντα τὸν Ζ' ἐδέησε νὰ σταλῶσιν ἐκ τοῦ Μεξικοῦ γελωτοποιοὶ πρὸς ψυχαγωγίαν. Ἐκτοτε, ὁση-μέραι ἐνισχυομένης τῆς τάσεως τῶν Αὐλῶν πρὸς τὸ παίζειν, εὐφυσολογεῖν, ἀστεῖζεσθαι καὶ γελᾶν, οὐ μόνον ἄνδρες ἐσπούδαζον εἰδικῶς τὴν τέχνην τοῦ γελωτοποιοῦ, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες ἐπεδόθησαν εἰς τὸ προσφιλὲς ἔργον, τὸ πολλὰς τὰς τιμὰς καὶ ὠφελείας προσπορίζον τότε. Οἱ γελωτοποιοὶ δὲν ὑπῆρξαν μόνον οἱ προστατευόμενοι τῶν Παπῶν, ὡς ἀναφέρει ἡ μεσαιωνικὴ παράδοσις τῆς Δύσεως, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμπιστοὶ καὶ πεφιλημένοι τῶν Βασιλέων, με-γάλην ἀσκοῦντες ἐπιρροὴν ἐν τῇ Πολιτείᾳ. Βραδύτερον δὲ Πέτρος ὁ Μέγας κατήρτισε στρατόπεδον γελωτο-ποιῶν ἐκ τῶν ἐπιστημόνων καὶ σοφῶν ἐκείνων, ὧν ἡ δια-γωγὴ δὲν ἐφαίνετο αὐτῷ συνάδουσα πρὸς τὸ κοινὸν τῆς Πατρίδος συμφέρον. Οὕτως ὅταν ἐπιστήμων τις οἰοσθή-τις παρέδαινε κατὰ τινα τρόπον τὰ ἐπιτεταγμένα αὐτῷ καθήκοντα, βασιλικῇ ἐπινεύσει κατετάσσετο πάραυτα εἰς τὸν θάλασον τῶν γελωτοποιῶν, ὧν καθῆκον ἐπεβέβλητο τὸ προκαλεῖν τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, ἅτινα ἐν τούτοις δὲν ἦσαν, φαίνεται, πάντοτε τέλεον ξένα πρὸς τὴν κοινω-νικὴν ταύτην ὑποστάθμην, ὡς ἀπεκάλει συλλή-βδην τοὺς γελωτοποιούς τούτους ὁ Σαλισβουρῆ, διότι ἀναφέρονται πολλὰ παραδείγματα εὐπατριδῶν σωθέντων διὰ χειρὸς τῶν γελωτοποιῶν τούτων καὶ πλεῖστα ἀναγρά-φονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ μεσαίωνος ἐπεισόδια, ἐν οἷς καταφαίνεται, ὅτι τὸ γέρας τοῦ ἵπποτισμοῦ δὲν ἐκόσμιε ἀναξίως τῶν γελωτοποιῶν τὰ στήθη. Φαίνεται, ὅτι εἰς ὅλας τὰς ἑκατονταετηρίδας τοῦ παρελθόντος ἐπεπόλασεν εὐτράπελος χαρακτήρ πρόξενος ἀφειδούς γέλως ἀσυνή-θους εἰς τὴν σύνοφρον κυνικότητα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς.

Ἡ ἐνδυμασία τῶν γελωτοποιῶν ὑπέστη ποικίλας μετα-βολὰς κατὰ διαφόρους τόπους καὶ χρόνους. Ὁ Βίλκ Σόμερς, εἰς τῶν γελωτοποιῶν Ἑρρίκου τοῦ Η', ἔφερε πάντοτε λινσοτολὴν ποδήρη. Ἡ εἰκὼν αὐτοῦ, ἔργον τοῦ

Hollein, υπάρχει ἔτι καὶ σήμερον ἐν Hampton-Court. Ἡ βασίλισσα Μαρία ἀπέθανεν ἀκούουσα τὰς ἀδιαλείπτους εὐφρολογίας τοῦ γελωτοποιοῦ αὐτῆς, καθ' ἣν ἐποχὴν ὑπῆρχε τάγμα Φραγκισκανῶν αὐτοκαλουμένων γελωτοποιῶν τῆς Μοναρχικῆς καὶ Παπικῆς ἐξουσίας.

Πρῶτος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος καθήρεσε τοὺς ἐν ταῖς Αὐλαῖς γελωτοποιούς, οἵτινες, ὁλονέν ἐκτοτε τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου ἐκπίπτοντες, δὲν ἀνευρίσκονται σήμερον ἢ ὡς μέλη χυδαίων σχοινοβατικῶν ἐταιρειῶν, προκαλοῦντες τὸν γέλωτα διὰ τῶν ἐξεζητημένων παχυλῶν ἀνοησιῶν των.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΝΑΟΣ

ΤΩΝ ΜΕΔΙΟΛΑΝΩΝ

Ὁ μεγαλοπρεπὴς οὗτος ναός, ὅστις εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πρωτεύουσῃ τῆς Λομβαρδίας, τοῖς Μεδιολάνοις, κατέχει τὴν πρωτίστην θέσιν διὰ τὴν τελειότητα καὶ λαμπρότητα τῶν τοιούτων Γοτθικῶν οἰκοδομῶν.

Θεμελιωθεὶς τὸ 1386 ὑπὸ τοῦ Βισκόντη κεῖται ἐπὶ τῆς μεγάλης πλατείας de la Duomo, ἐξ ἧς ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· κατεσκευασμένος δὲ ὁλόκληρος ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἔχει σχῆμα σταυροῦ, οὗ τὸ μὲν μῆκος εἶνε 490 ποδῶν τὸ δὲ πλάτος 180.

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ναοῦ, ὁ ἀριθμὸς τῶν στηλῶν, ἀψίδων καὶ κοιλωμάτων, εἰς ᾧ εὐρίσκονται αἱ προτομαὶ καὶ οἱ ἀνδριάντες ἱεραρχῶν, ἡγεμόνων καὶ ἁγίων, εἶνε ἄπειρος. Ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν νῦν ὑπαρχόντων ἐν αὐτῷ ἀγαλμάτων ἀναβαίνει εἰς 7, 000, ὑπάρχει δὲ χῶρος διὰ 3, 000 εἰσέτι!

Αἱ πέντε μεγαλοπρεπεῖς ἑξοδοὶ κατειργάσθησαν ὑπὸ τοῦ Μαγγῶνος τὸ 1548, αἱ δὲ δύο στηλῆαι ἐκ γρανίτου αἱ ἰστάμεναι ἐκατέρωθεν τῆς κεντρικῆς ἐξόδου, συνίστανται ἐκ μονολίθου καὶ ἀφιερώθησαν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Καρόλου, ὅστις διετέλεσεν ἀρχιεπίσκοπος Μεδιολάνων κατὰ

τὴν 16 ἑκατονταετηρίδα μ.Χ. καὶ οὗ τὰ λείψανα φυλάττονται ἐν παρεκκλησίᾳ τινὶ ὑπογείῳ κειμένῳ ὑπὸ τὸν Δόμον.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων κειμηλίων τῶν ἐν τῷ ναῷ εὐρισκόμενων εἶνε καὶ τὸ προσόψιον δι' οὗ ἐσπόγγισεν ὁ Χριστὸς τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀφοῦ τοὺς ἔνιψε, μέρος τῆς πορφύρας, ἣν περιέβαλον αὐτῷ οἱ στρατιῶται

κατὰ τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ, ἄκανθαί τινες ἐκ τῶν τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου του, λίθος τις ἐκ τοῦ ἁγίου τάφου, ἡ ῥάβδος τοῦ Μωϋσέως, ὁδόντες τινὲς τοῦ Δανιήλ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ καὶ τοῦ Ἑλισσαίε!! Ἐπὶ δὲ τῆς ἁγίας τραπέζης κρέμαται σάκκος, περιέχων ἐν τῶν καρφίων τοῦ σταυροῦ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπερ καὶ παρουσιάζουσι κατ' ἔτος εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἀνευρέσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, καθ' ἣν περιφέρουσιν αὐτὸ διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως.

Μετὰ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἐν Ῥώμῃ ὁ τῶν Μεδιολάνων κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ὡς χριστιανικὸς ναός· μεγαλοπρεπέστατον δὲ θέαμα ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν θεατῶν, ὅταν φωτίζεται ὑπὸ τῶν ἀναριθμήτων κρεμαμένων λυχινῶν.

ΣΑΡΡΑ ΒΕΡΝΑΡ

Δημοσιεύομεν σήμερον τὴν εἰκόνα τῆς διασήμου ἡθοποιοῦ Σάρρας Βερνάρ, ἧς ἡ φήμη ταχυτέρα τῆς ἀστραπῆς πρὸ πολλοῦ διεδόθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην καὶ τὸν νέον κόσμον. Γεννηθεῖσα τὴν 22 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1844 ἐκ μητρὸς Ἰουδαίας, ἀνετρά-

φη ἐν τινι μοναστηρίῳ ἀφοῦ προηγουμένως ἐδαπτίσθη τῇ ἐπιμόνῳ δὲ συμβουλῇ τῶν φίλων τῆς ἀσκητικῶν ὑπείκουσα, μετέβη ἐν ἔτει 1858 εἰς τὸ ἐν Παρισίοις σχολεῖον τῆς Μουσικῆς ἐνθα γενομένη μαθήτρια τοῦ Provost καὶ τῶν Samson διδασκάλων καθὼς καὶ ἡθοποιῶν ἐπιφανεστάτων, ἔλαβε τὸ δεύτερον βραβεῖον ἐν τῇ τραγωδίᾳ καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ κωμῳδίᾳ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ο ΑΝΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ ΕΡΓΟΝ Γ. ΒΡΟΥΤΟΥ (*18ε σελ. 42).